

FRA WENDELIN FRA SPEYERS BOG- TRYKKERPRAXIS

Av

H. O. LANGE, København

DA JEG NYLIG til Brug for Besvarelse af en Forespørgsel fik i min Haand det smukke Tryk af Ciceros Bøger de officiis, Paradoxa, Lælius og Cato major, som Wendelin fra Speyer udsendte i Venedig d. 13. Aug. 1470 som den første med sit Navn, gjorde jeg en lagttagelse, som synes mig at være af principiel Interesse, og som maaske kunde fortjene at kjendes i videre Kredse.

I denne Bog findes Bl. 1 et haandmalet Initial og desuden 5 Initialer, der under Farverne tydeligt viser et Træsnit, et P, et A, et O og et Q (2 Gange). Det er den samme Træstok, der er anvendt til O og Q, Illuminator har tilføjet den Krølle i Guld, der skaber et O om til et Q. En nærmere Undersøgelse af de to Q'er og O'et førte til et uomtvisteligt Bevis for, at disse træskaarne Initialer ikke stammer fra Bogtrykkerens Haand men fra Illuminatorens, idet denne med Haanden har indtrykt det ornamenterede Bogstavs Konturer som Grundlag for Farvelægningen.

Det Q, der indleder 2. Bog af de officiis staaer ud for 8 Linier af Texten (Fig. 1), det derimod, der indleder Lælius (Fig. 2), og det O, der indleder Cato major, staaer ud for 7 Linier af Texten. Træstokken var paa disse to Steder for høj, og Illuminatorens har derfor været nødt til, da han trykte Initialet, at afdække Linie 8 og med sine stærkt dækkende Farver at give Ornamentet en passende Afslutning forneden. Man ser tydeligt paa det andet Q Næbet af Dragen, der næsten naaer Linie 8. Hosstaaende Gjengivelser viser Forholdet.

Jeg fik derved Anledning til at undersøge Johans og Wendelins Praxis med Hensyn til Initialer, om man muligvis kunde naa visse Resultater med Hensyn til hans udaterede Frembringelsers Kronologi. Man kan sikkert